

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Hanhikoski, Essi; Matikainen, Minni

Title: Tutkijana olemisen ääriiivoja hahmottamassa

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat 2023

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Hanhikoski, E., & Matikainen, M. Tutkijana olemisen ääriiivoja hahmottamassa. Ruusupuiston kärkiuutiset, (2). <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/2-2023/2>

Ruusupuiston kärkiuutiset

KASVATUS- JA KOULUTUSUUTISIA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Jyväskylän yli... Ruusupuiston kärk... Uutisar... 2/2023 Tutkijana olemisen ääriiivoja hahmott...

Tutkijana olemisen ääriiivoja hahmottamassa

Tutkijan identiteetti rakentuu yksilöllisten ja sosiaalisten prosessien vuorovaikutuksessa. Tutkijaksi kasvaminen akateemisessa toimintaympäristössä ja sosiaalisten suhteiden aallokossa voi tuntua välillä myrskyisältä ja välillä leppoisalta kellunnalta virran vietävänä. Miltä tämä aallokko näyttää uran alkuvaiheen tutkijoiden silmin?

Ympäristöllä on osansa identiteettikertomuksissamme. Akateemiseen toimintaympäristöön liittyy epävarmuustekijöitä, jotka ovat tulleet hyvin tutuiksi kaikille siellä toimiville. Kilpailu perustyön rahoituksesta, nopeasti muuttuvat määräaika-

työsuhteet, julkaisujen määrän merkityksen kasvu rekrytoinneissa sekä samalla niukkenevat resurssit vaativat joustavaa ammatillista identiteettiä. Häilyvät uranäkymät haastavat myös ja etenkin nuorten tutkijoiden ammatillisen identiteetin ja tutkijuuden rakentumista.

Väitöskirjatutkijoiden ammatillisen identiteetin rakentumista sanelevat monet sellaiset reunaehdot, joista he eivät välttämättä ole selvillä vielä omaa väitösprojektiaan aloittaessaan. Akateemisessa maailmassa on sekä systeemisiä että henkilökohtaisia reunaehtoja, jotka viitoittavat väitöskirjatutkijoiden polkuja tutkijoiksi eri tavoilla. Systeemisiä reunaehtoja ovat esimerkiksi rahoitus, ohjaus, akateeminen julkaiseminen, hiljaiset käytännöt ja verkostot. Osa systeemisistä ehdoista on virallisia, osa taas epävirallisia ja hiljaisen tiedon, kuten julkilausumattomien toimintatapojen ja käytänteiden, piirissä. Henkilökohtaisia reunaehtoja ovat puolestaan esimerkiksi tutkimusaihe ja -taidot, sukupuoli, ikä, etnisyys, kieli. Osaan näistä tutkija voi itse vaikuttaa, osaan taas ei.

Reunaehto- ja kombinaatio voi asettaa nuoret tutkijat eriarvoisiin asemiin, ja riskinä on, että he jäävät kamppailemaan reunaehtoja vastaan yksin. Yhteisöjen ja verkostojen merkitys korostuu, sillä yhteisöt ja verkostot voivat tukea yksilöitä epävarmuuksien keskellä. Yhteisöillä on yksilöitä enemmän voimaa toimia vastaanäänenä identiteettejämme määritteleville mallitarinoille.

Mallitarinat, huijarisyndrooma ja tarve tutkijayhteisöille

Vallalla olevat mallitarinat, kuten ihanneväitöskirjatutkijan nopea ja nousujohteinen valmistuminen, määrittelevät vallitsevaa ihannetta ja sitä, millaisia meidän tulisi olla. Mallitarinat kulminoituvat käytännössä kuitenkin akateemiseen kilpailuun, joka on erottamaton osa nyky-yliopistoa, jota sanelee yrityksistä tunnettu kapitalistinen logiikka rahoituskilpailuineen. Tutkijanalkuun se kolahtaa. Huijarisyndroomasta moni väitöskirjatutkija on saanut osansa, ja paikoin pelisäännöt ovat sattumanvaraisia ja muuttuvia, tutkijasta itsestään riippumattomia. Olemme saaneet lukea tarinoita uupuneista väitöskirjatutkijoista ja yksin puurtajista, mutta toisaalta aina jollakulla myös

menee kaikki niin sanotusti käsikirjoituksen mukaan. Ja kun yksi onnekas väitöskirjatutkija onnistuu saamaan tutkimuksensa kasaan kolmessa vuodessa, väläytellään julkisessa keskustelussa, eikä koko tohtorin tutkinto voitaisi lyhentää kolmivuotiseksi. Viimeisimpänä esimerkkinä tästä toimii kolmevuotinen tohtorikoulutuspilotti, jolla pyritään nopeuttamaan tohtorin tutkinnon suorittamista.

Millaisen ympäristön tutkijuuteen kasvulle haluamme luoda? Mielestämme tärkeää on, että väitöskirjatutkijoille muodostuu tunne siitä, että voimme vaikuttaa niin akateemisen yhteisöme käytänteisiin kuin omaan tutkijanpolkuun. Nuoret tutkijat ovat elintärkeä osa akateemista yhteisöä, ja olisi tärkeää, että he myös itse kokevat näin. Väitöskirjatutkijat ovat joukko moninaisia nuoria tutkijoita, joiden merkitys tieteelle ja sivistystä vaalivalle yliopistolle nyt ja tulevaisuudessa on elintärkeä. Kokemus yhteisöstä jo tutkijanuran alkuvaiheilla voi määrittää tutkijanidentiteetin rakentumista.

Tutkijayhdistyksellä yhteenkuuluvuutta, osallisuutta ja vaikuttavuutta

Yliopistollamme on pitkät perinteet nuorten tutkijoiden tutkijayhdistyksistä. Esimerkiksi humanistilla aloilla tutkijayhdistyksiä on pyöritetty ja yli kymmenen vuotta. Muutama vuosi sitten havahduimme vastaavan yhteisöllisen toiminnan tarpeeseen myös kasvatustieteissä. Erinäisten keskustelujen pohjalta syntyi lopulta RETEE (Researchers in Education and Teacher Education at the University of Jyväskylä ry), joka täyttää ensi keväänä kolme vuotta. RETEE on kasvatustieteiden väitöskirja- ja post doc -tutkijoiden yhdistys, jonka tavoitteena on luoda uran alkuvaiheessa olevien tutkijoiden yhteisö ja edistää yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta akateemisessa yhteisössä.

Ajallisuus ammatillisen identiteetin ulottuvuutena haastaa meidät RETEE:ssä kysymään, mitä haluamme olla tulevaisuudessa, millaisiksi haluamme tulla. Me RETEE:ssä haluamme tulla tutkijoiksi, jotka vaalivat yliopiston ensimmäistä tehtävää, sivistystä ja korkealaatuista tutkimusta, yhdessä tehden. Mitä tämä tarkoittaa konkreetian tasolla? RETEE järjestää matalan kynnyksen kohtaamisia ja tilan, jossa jokaisella on mahdollisuus olla osana yhteisöä – oli se sitten väitöskirjareitritejä Konnevedellä, tutkijakollegan apurahahakemuksen kieliasun tarkistamista tai vertaistukea lounaspöydässä.

Tutkijaksi kasvaminen on eittämättä tunnepitoinen prosessi. Kokemukset oman osaamisen rajoista ja tunne siitä, että uusi tilanne ja sen vaatimukset ovat hallitsemattomia, ovat oppimisprosessin liikkeelle panevia voimia. Täten ne ovat välttämättömiä myös ammatillisen identiteetin rakentumiselle. Näitä tarvitsemme siis myös poluillamme tutkijoiksi. Yhteisyyden vaaliminen näissä haastavissa ja tunteita nostattavissa hetkissä kannattelee silloin, kun oman tutkijana olemisen reunaehdot sanelee joku muu.

Essi Hanhikoski & Minni Matikainen

Essi Hanhikoski (vas.), VO, KM, työskentelee väitöskirjatutkijana **Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden laitoksella**. Hanhikoski tutkii varhaiskasvatuksen ammattilaisten tunteita työssä, ja väitöskirja on osa TUIKKU – tunnetaitoja ja osallisuutta varhaiskasvatukseen -hanketta. Hanhikosken syventyessä varhaiskasvatuksen ammattilaisten tunnemaailmaan väitöskirjassa rinnalla on väistämättä kulkenut myös omien tunteiden reflektointi osana tutkijaksi kasvua.

Minni Matikainen (oik.), KM, KT, työskentelee tutkijatohtorina Epämukava museo -tutkimushankkeessa **Jyväskylän yliopiston**

[musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksella](#). Matikainen tutkii opettajaksi oppimista ja on erityisen kiinnostunut ajattelutapoja muuttavasta, transformatiivisesta oppimisesta. Matikainen toimi myös tutkijayhdistys [RETEE:n](#) puheenjohtajana vuosina 2021–2023.

Lue lisää:

[RETEE \(Researchers in Education and Teacher Education at the University of Jyväskylä ry\)](#)

Narratives at work: the development of career identity. [British Journal of Guidance & Counselling 40\(2\), 157–176.](#)

Väitöskirjatutkijat akateemisessa maailmassa: Kultapoikia, ”huijareita”, haamututkijoita ja lannistuneita.

[Aikuiskasvatus, 42\(3\), 198–212.](#)

Ota yhteyttä kirjoittajiin: essi.a.hanhikoski@jyu.fi tai minni.s.matikainen@jyu.fi

Teemakuva: Josephine Lau, henkilökuvat: Petteri Kivimäki ja Eveliina Stolp.

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaä pääsivulle](#)

0 kommenttia